

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi róm. kath irodalmi társulat heti közlönye.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Előfizetési díj:	
Egész évre	4 frt.
Félévre	2 -
Negyedévre	1 -

A társulat minden rendű tagjai
a lapot tagdíjajukért kapják.

Kéziratok nem adatnak vissza.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek a pénztárnoki —, az esetleges reklamációk pedig a kiadóhivatálnak küldendők.

Magyar mythologia.

Századunk elején nálunk is beköszöntött a romantika, mely a Baróti—Szabó, Bacsányi és Berzsenyi-féle pogány klasszicizmus helyébe keresztény gondolkodást és nemzeti öntudatot igyekezett teremteni úgy a költői valamint a tudományos alkotások terén.

A Hebek, Pygmaeonok, Artemiszek és Athéné-Pallaszok helyébe Vörösmarty harcias alakjai, szelid Hajnái kerültek s a Vergilius bámulását, Curtius olvasását, a latin grammatika émelgősségig folytatott nyakgatasát felváltotta nemzeti kútfőink, mondáink, nyelvünk behatóbb tanulmányozása. A magyar mythologia is e fordulaton köszöni keletkezését.

Ipolyi ifjan írta meg Csaplár Benedek rengeteg anyaggyűjtésének felhasználásával a magyar mythológiát. Diesérték, magasztalták, aztán kifogásoltak sok dolgot, a mi valóban rászolgált volt a kifogásokra. A püspök elkedvetlenedett, munkarejét műftörténelmi studiumoknak szentelte s becses történelmi monographiákkal gazdagította irodalmunkat. Mythológiájának példányait bevonta, megsemmisítette. a miért ma még 50 frt. sem lehet könyvéhez jutni.

Pedig e mythológiát csak át kellett volna dolgozni.

Maga az alap, rendszere, kutatás - módszere helyes volt. Csupán a haladó tudomány vívmányait kellett volna a szövegével kiegyeztetni s bizonyára elestek volna a kifogások s azok lesznek vala a könyv legszorgalmasabb olvasói, kik előbb — nem keressük az indító okokat s az egyéni irigykedés szereplését — levették a jeles munkát a könyvpiaconról, a napirendről.

Ipolyi könyvének lekerültével megakadt a magyar mythologia kutatása is.

Mert sem B a r n a Ferdinánd, sem H u n f a l v y Pál sem más finnistának módszerét nem tartom komolynak (?) a magyar mythologia terén. Megengedem a finn-csud nyelvnek rokonságát, de ebből semmi sem következék a nemzeti geniusznak jellemére. A magyar mythológiának semmi köze a finn-csud népek képzelgéséhez. (?) Nagy része eráni (perzsa) tőből fakadt s igen sok a magyar nép középpázsiai életéből sarjadosott, a mely a Kaspi-Ural pusztákon s a Kaukázus aljában játszódtott le.

Z i c h y grófnak ázsiai expedíciója már is igazolta V á m b é r i és gróf K u u n Géza kutatásainak alapvető fontosságát s ha őszintén óhajtjuk a magyar mythologia megalkotását, abban az irányban kell folytatnunk a kutatást, a mely a nép jellemén, psycho-physicumának sajátosságain s a geografia, néprajz mai eredményein sarkallik.

Tudtommal K á l m á u y Lajos csanád-egyház-megyei kath. pap az egyedüli a magyar Alföldön, ki a mythologiai adatokat a nép szájáról szokta ellesni. A székelyeket K o z m a és O r b á n Balázs vizsgálatták.

E nemzeties iránynak, mely tényeken, nem hypotheticus elméleten nyugszik, kívánám folytatását a millennium kezdetekor. Az ilyen módon egybegyűlt adathalmazzal nyelvbe lehetne ütni Ipolyi félbenmaradt magyar mythológiáját és oly tudományos művel gazdagíthatnók vele az európai irodalmat, mely tovább megtarthatná hírünket, mint a millenniumi kiállítás.

Dr Czirbusz Géza.

A kolozsvári piaristák és az erdélyi róm. kath. Státus.

(Folytatás.)

Még mielőtt ezen fölterjesztés a legfelsőbb helyre eljutott volna, ugyanazon év és hó 24-én 8330 sz. alatt gr. Bánffy György aláírásával egy másik fölterjesztést tett a

Gubernium, a melyet maga a Fölség kívánt, míg az előbbt a Gubernium saját kezdeményezéséből tette.

Ha az előbbi fölterjesztésben van valami olyan, a mi magyarázatot igényel, azt ezen második fölterjesztés bőven megadja s egyuttal az akkori hangulatra is nagyon jellemző, azért ezt is egész terjedelmében lefordítom és közlöm, a mint következik.

Habár Fölséged folyó évi szeptember 10-én 5663 udvari szám alatt kelt királyi rendeletének megérkezése előtt információkat a piarista atyák ügyében azok provincialisa által ezen királyi Főkormányzókhoz tett jelentése alkalmából a folyó évi szeptember 17-én 7947 szám alatt alázatosan felterjesztettük, mégis mivel Fölséged enlített kegyelmes rendeletével ezen királyi Főkormányzók eljárásáról bővebb információt méltóztatott elrendelni, igyekszünk a történetek sorrendjét teljesebben ismételni és a következőkben alázatosan Fölséged legmagasabb színe elé terjeszteni.

Megszűntetve 1784-ben a convictusok és seminariumok s az alapítványok jövedelmei az ifjúság ösztöndíjazására fordítván, a nemesek kolosvári convictusa is, a melynek akkor királyi Teréz-collegium cím volt adva, ugyanazon sorsban részesült és az 1778 évi augusztus 26-án a piarista atyáknak alapítványi levelé alatt kiadott kegyelmes királyi határozat is erejét látszott veszíteni úgy, hogy a piarista atyák mind eltávoztak Kolosvárról, kivéve azokat, a kik közdíjazással, mint a többi Akadémiák mellett, a professori ténykedésben visszamaradtak.

Megérkezvén azután az 1790 évi janarius 28-án 1334 udvari szám alatt kelt legkegyelmebb királyi leirat a közkormányzat formájának visszaállításáról és következővén Fölségednek is más kegyelmes rendelkezései az ifjúság convictusainak és seminariumainak felújításáról, midőn közönségesen ezen házak lehető legjobb beállításáról és kormányzásáról folya a tanácskozás, erre a célra a legalkalmasabbnak látszott azon terv, a melyet mult évi május 22-én 1660 sz. alatt terjesztettünk föl legalázatosabban Fölségedhez, a melyben sem a piarista atyák, sem valamely más rendnek azon tisztre alkalmas férfiai az ifjúság nevelésétől nem zárattak ki, de ez mások kizárásával valamely szerzetes rendre sem bízatték. Időkai és célszerűsége ezen tervnek a következőkben foglaltattak:

Most tudniillik, nem azok az idők látszottak lenni, hogy a tudományok és tanítás gyakorlása csakis bizonyos rendekre szoríttassék és minden mások elől a tanszékekhez és a tudományos tisztességhez való jutás elzárassék. Nem is véletlen hasznosnak, hogy a hazai ifjúság olyanoknak gondja és tanítására bizassék, a kik azt nem ismerik és esélyektől vagy külső provincialisnak szabad rendelkezésétől függenek, hanem szükségesnek látszott minden gondot odafordítani, hogy ismerős kipróbált férfiak választassanak és azután kellőleg előkészíttessenek, a kikre a hazának oly nagy kincse biztosan legyen bízható. Idejárnult ezen gondolatnál ugyan több nyomos eljlesztő példa, de főképez az, ami most szem előtt forog, hogy tudniillik, mily nagy nehézséggel jár a közoktatás, ha az egyedül egy bizonyos rendre van bízva, midőn a szerzetes rendek sorsa, mint az emberek ügye, főképez a kormányok és a fejedelmek változásával nagyon bizonytalan és változó és így ha kivülük az emberek semmi más nemének nem nyujtatik alkalom az ifjúság tanítására és nevelésére,*) meg-

*) Senki sem mondhatja, hogy ebben az időben az ifjúság oktatásával és nevelésével nálunk nem törődtek.

szűnőven vagy áthelyeztetvén a rend, a melynek az egyedül vala gondja, az iskolák és az ifjúság csarnokai a nevelőktől és tanítóktól rögtön megfosztatnak.

A mik ezen tanácskozásokból folyának, a zok összefoglalva Fölségednek mult évi május 22-én 1660 sz. alatt előadattak és követvén azokat mult évi július 29-én 9440 udv. szám alatt a legmagasabb jóváhagyás, annál bizonyosabban látszott ezen királyi Főkormányzók azok végrehajtásához foghatni. Mielőtt azonban a Főkormányzók azokhoz kezdett volna, az országgyűlésre összegyűlvén a katolikusok statusa és egymás között ismételt tanácskozást tartva, ezen szándéknak a foganatosítását oly nagy hévvel sürgették, hogy különben érvényben levén már Fölségednek legkegyelmebb jóváhagyása, ezen királyi Főkormányzók nem tehetne, hogy az ők kívánásai ne deferaljon az ők közszavazatukkal előterjesztett regenseit a convictusnak és seminariumnak, egyébiránt jól ismert és ezen tisztségben kipróbált férfiakat, nemcsak hogy elfogadta, de sőt a nemesek kolosvári convictusába Vizi Ferencz kanonokot folyó évi szeptember 1-én be is vezettette, hogy ő az új felszerelés nehéz és sürgős gondjaiboz fogna hozzá, a mely tisztségben azon időtől fogva működik is. Az itt jelenlevő piarista atyák, mivel közülök egy sem tartatik elég alkalmasnak a convictus és seminarium kormányzására a tanítás tisztségében (hacsak valamelyik ellen nagyobb kifogás nem esnék) meghagyandóknak, és mivel a lakások szűkös viszonyai másképen nem engedik, az alsóbb iskolák tanárai a seminariumban és convictusban mint subregeusok ideiglenesen alkalmazandóknak látszottak.

Hogy a piaristák ugyanazon házban az egyháziakkal közösen élűnének, az sem veszedelmesnek, sem példánélkülinek nem látszott, hiszen a bécsi Teréz-téle collegiumban világi férfi igazgatósága alatt is voltak az ifjúság élén mind piarista, mind pedig más rendbeli professorok és praefectusok.

Ezek azok Fölséges Fejedlem, a melyek a jelen ügyben ezen királyi Főkormányzókhoz eljárásról alázatos információt tartalmaznak. Hogy ezen rendelkezésünk ellen mit hozott föl a piaristák provincialisa és hogy az ő jelentéséről mitéleképen vélekedünk, azt Fölséged bővebben méltóztatott látni folyó évi szeptember 17-én 7947 sz. alatt kelt fölterjesztésünkben, a melyhez most is annyiban ragaszkodunk, hogy alapító levelök az említett szerzeteseknek sem a templomra, sem a házra, sem a telekre semmi tulajdonjogot sem ad, hanem csak a gondozását és a kezelését bizza reájok évenként adandó számadások ellenében: ha ez valódi alapító levelé gyanánt lett volna elismerve azt Fölséged legmagasabb bealegyezése nélkül tényleg semmiképen sem akarhatjuk megváltoztatni: azt azonban legkevésbé sem tudjuk eltitkolni, hogy a katolikus status nagyobb részének óhaja és kívánása az ifjúság ezen hajlékait oly módon berendezni, mint a hogy azt főntebb előadtuk, annyira kényszerítő és sürgős, hogy kétségkívül nebezen reméljük az ők kedélyeiket lecsillapíthatni, ha kérésük mellőztetik, főképez mivel fölterjesztésükben hivatkoztak az Istenben boldogult I. Lipót határozatára is, a mely szerint Erdély békéjének biztosítása végett elrendelte, hogy a lelkipásztorokdásra és az ifjúság nevelésére a clerusból olyan férfiak választassanak ki és alkalmaztassanak, a kik egyik fél előtt sem gyanusok, hanem mindenki előtt kedvesek.

Egyébiránt stb. — — —

Azonban, hogy a Gubernium ezen kétszeri felterjesztésében foglaltak mennyire voltak a döntésre nyomósak, mutatja II-ik Lipótnak 6097 sz. alatt a Guberniumhoz intézett következő leirata:

Öszintén kedvelt méltóságos, tisztelendő, tekintetes, nagyságos, nemes és nemzeti, okos és körültekintő Hiveink! Folyó évi szeptember hó 17-én kelt alázatos fölterjesztésekre, a melylyel a mi legmagasabb elhatározásunkat kériitek arra nézve, hogy valjon a piarista atyákat Kolosvárról Magyarországra visszabocsátandóknak és ott az ifjuság nevelésének ügyét egyházi férfiakra bizandóknak (tradendum) parancsoljuk-e, vagy pedig azt dicső emlékezetű anyánk, Mária Therezianak 1778 évi augusztus 26-án kelt alapítványi levele szerint továbbra is a piarista atyákra akarjuk bízni (concedere)? és a mely nekünk a maga módja szerint előadatot, kegyelmesen határozunk: hogy az említett piarista atyák a mi forrón szeretett anyánk, az Istenben boldogult Mária Theresia alapítványi levelének erejénél fogva jogaik élvezetében és az iskolák vezetésében a mondott alapítványi levél szerint Kolosvárt megbagyasának annál is inkább, hogy előbb érintett alázatos jelentésekben timagatok is elisméritek, hogy a piarista atyák már 15 év folyamata alatt mind a convictusban mind a seminariumban Kolosvárt dicsérettel és haszonnal voltak az ifjuság nevelése élén és hogy jövőben is képesek lesznek az alapítványi levélben kifejezett föltételeknek a teljesítésére.

Egyébiránt mivel a karok és rendek a ti jelentések szerint a mi magas elhatározásunk alá bocsátott országgyűlési törvényezikkek során külön bizottság útján a tanulmányi ügyek rendezésére vonatkozólag javaslatot tettek, ti nekik a mi királyi nevünkben kifejezetten jelentsétek ki, hogy mi a karokat és rendeket ezen tárgyban csak tanácsadásképpen fogjuk kegyelmesen meghallgatni, a tanügyekben egyedül minket illető felségjognak minden előitétele nélkül (sine praedjudicio Juris Maiestatis privative Nobis in re Studiorum competentis).

Írántatok egyébiránt császári királyi és fejedelmi kegyelműkkel kegyesen hajlandók maradtunk. Adatott ausztriai fővárosunkban Bécsben, október hó 12-ik napján, az Úrnak 1791-ik, római császárságunk második és örökös tartományaink uralmának is második évében.

Leopold.

Gr. Teleki Sámuel,

Ő császári és apostoli királyi Felségének saját parancsára:

Semsei András.

Ezzel a piaristák másodszori alapítása Kolosvárt befejezést nyert, a mely szóról szóra az első alapításnak meg erősítése s a melyre kétség kívül befolyással volt a fiunk kegyelele anyja íránt.

T Á R C A.

Directorori gyönyörűségek.

— Irta: Földes József. —

Villámos Jupiter, de nagyon szerettél,
Hogy engem iskola-directorral tettél!

Kegyes jóvoltodért köszönetem mennyi,
Gyarló igékkel azt ki se bírom tenni;
Mert az ilyen élet csupa dinom-dáonom,
Mást se tesz az ember, csak rugja a bálon.

Ime, összebúvik öt-har, a ki ráér,
Ki eltutna innen Kinába egy balér,
Tartják a tanácsot, teremti a tervet,
S kimondják tomboló lelkesedés mellett,
Hogy mikor e hónap huszadika leszen,
Borju-vendéglőben táncmulatság leszen.
Meghívó cédula készül, finom fajta.
Kolbászvastag betűk kiabálják rajta,
Hogy eljöjjön kiki, még ugyis, ha göthös.
Mert szent célra repül ott a könnyű köntös:
A tiszta bevételt fölmarkolja Gyergyó,
A hol a káposztán meghízott a hernyó.
— Hajh pedig te szent célt, elülhetsz a sutba,
Csakhogy ugrálhasson Peti meg a Jutka!

Nem késvé azonban jön hozzám követség,
Meghívó cédulát ajálja, hogy — tessék!
Pereg a számalom, s annak a forgása
Elöttem két dolgot hoz világosságra:
Egyik, hogy én jeles hazafiú vagyok;
Másik, hogy a bálon nem hiányozhatok.

Ám, Borju hogy nőjjon zsiros, nagy ökörré,
Még nem is mulattam magamat beteggé;
Még itten, derékon nyikkantva egy dámat,
Ujmódi csárdással nem is tettem próbát,
A néző szívébe hogy mily érzés ömöl,
Ha egy pár embert a rezgő-kórság gyötör;
Már a báli követ érkezik, a másik,
Azután a többi, olvashatnám százig,
S ez mind valja azt az erős bizodalmat,
Hogy el nem maradok se innen, se onnat.
Azaz . . . mégis . . . így-ügy . . . hisz nem muszáj éppen
Minden tivornyából kivenni a részem.
Heverhetek otthon, türtött kályha padján,
Csak a fizetséget fizessem meg duplán.

Hát a végé semmi? — Édes atyámfia!
Halottál-e róla? tudod-e, hogy mi a?
Az egy cernálábú s nagy piédszárnyú állat,
A ki váratlanul megjelenik nálad,
S ha egyszer sarkát a házadba betette,
Erszényed a lapos guta meglította
Mert annak nincs töled addig távozása.
Míg tíz körmével a pénzedbe nem ása.
Életbiztosítást köt reád erővel,
Sorsjegyet ad, számmal biztosan nyerővel;
Arul képet, könyvet, pecsétnyomót, rézport,
Arany órát, lánczot, drága gyöngyöt hét sort;
Vehetsz tőle bútort, bundát, patkánymérget,
Beszélő papagályt s más hasonló fétget.
De mit mondok? vehetsz? Hohó! kell is vened!
Mentegetődzésbe ne is fogjon nyelved;
Van szükséged vagy nincs erre avagy arra,
Nem tágit addig, míg nyakadba nem varrja,
Ha zordul rámondulsz, hagyjon neked békét:
Ügy tesz, mintha szépen maradásra kérnéd.
Ha felforrott mérgeid neki javasolá,
Hogy takarodjék a pokoi . . . uram bocsá! . . .
Derűtlen hadarja: igen, kérem lassan,
S faggat, tetszésedre hogy melyik vásár van.
Ha erre telpattansz, ragadod üstökön,
Kivül tesszed plédjét az ajtóküszöbön:
Elkerül, bebeszél hozzád az ablakon,
Sőt megcselekszi, hogy átbúvik a falon.
Utóbb is beátod, hogy a végzet végzet;
Az ellen harcolni nem való ép észnek;

Agyon hajszolt vadként elhagytod magadat,
S megveszed akár a Kongobirodalmat.
De mikor ráeszmélsz, mibe vittek bele,
Elönt hullámjával a fekete epe,
Esküszöl, megtöltve a kétesövű puskát,
Lelövöd, ha még jön, — a jebuzeussát!
(Folyt. köv.)

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

A kongruaösszeírás.

A magyar királyi vallás-és közoktatásügyi miniszternek 1896. évi március hó 17-én 878. eln. sz. a. kelt rendelete a latin és görög szertartású katolikus lelkészek és segédlelkészek jövedelmeinek összeírása tárgyában.
(Folyt. és vége.)

17. §. A IV-ik lap első rovatában felsorolandók a hasznot hajtó jogok és jogosítványok, valamint ipartüzletek, u. m. malomtartás, malomérce, halászat, fabasználat, legeltetés, makkoltatás stb. Pontosan megjelölendő vajjon ezek a lelkészt a községgel vagy a földesurral közösen birt erdőből, halastóból, malomból, stb. illetik-e meg vagy a saját erdejéből, halastavából stb.

A 2-ik rovatban ezen jogokból, jogosítványokból és ipartüzletekből eredő haszonvételek pénzértékét kell feljegyezni egyenként.

A 3-ik rovatban irandó az összes jövedelem készpénzben.

A haszonvételek pénzértéke a létező bérszerződések hiteles másolatával igazolandó. Ha ilyenek nincsenek, az öt évi (1891—1895.) átlagos haszonvételt a községi (városi) előljárással igazolja, a mely bizonylatot kis- és nagyközségben a főszolgabíró is aláír.

18. §. Az V-ik lap első rovatában bejegyzni a lelkész mindazon szolgáltatásokat, melyeket a plébániához tartozó hívek évenként visszatérőleg akár párbér, akár más név alatt készpénzben vagy terményekben teljesíteni tartoznak és pedig az anya- és fiókegyházak szerint külön-külön.

Ezen bejegyzésnél tüzetesen ki kell tüntetni az egyéni szolgáltatás jogalapját, mértékét és módozatát. Nevezetesen azt is, vajjon a szolgáltatás párok, házak, telkek vagy igazmarhák szerint történik-e? Vajjon az özvegy férfiak és nők fizetnek-e és ha igen, mily arányban? Ha ugyanazon plébániában az egyes szolgáltatások kulcsa illetve módozata különböző, például a pénzbeli szolgáltatás páronként, a terménybeli szolgáltatás házak vagy telkek szerint történik, akkor ezen szolgáltatások egymástól elkülönítve jegyzendőek be. Minden egyes szolgáltatásnál fel kell jegyezni a szolgáltatásra kötelezettek számát is.

A 2-ik rovatba jön a szolgáltatások pénzértéke, úgy a mint az a fennálló jog szerint a lelkészt megilletné, habár az tényleg be nem folyik is; ellenben a 3-ik rovat arra szolgál, hogy abban a lelkész a tényleg befolyó jövedelmet jegyezve fel az 1891—1895. öt évi átlaga szerint.

A szolgáltatások jogalapja, névértéke és módozata a canonica visitacio vagy más alapokmány ide vágó tételeinek másolata által igazolandó, mely a községi (városi) előljárással és a kerületi esperes aláírásával hitelesítendő.

Ezen másolatokat az esperesek bevállásánál a főesperes írja alá.

A természetbeli szolgáltatások pénzértékét, ha erre nézve a canonica visitacio nem tartalmaz rendelkezést, a helyi árak 1891—1895. öt évi átlaga a községi (városi) előljárással állapítja meg. Ezen megállapítást a kis- és nagy községekben a főszolgabíró esetleg észrevételeinek feljegyzése mellett aláírni köteles.

A szolgáltatásokból tényleg befolyó évi jövedelem első sorban a lelkész párbérnaplója alapján, az 1891—1895-ig terjedő öt év átlaga szerint állapítatik meg és ez esetben bizonyító okmány gyanánt a párbérnaplónak az esperes által gondosan átnézett és hitelesített másolata szolgál. Ha ilyen napló nem létezik, akkor a tényleg befolyó évi jövedelmet a községi (városi) előljárással által kiállított bizonylattal kell igazolni, a mely bizonylatot a kerületi esperes esetleg észrevételeinek fejegyzése mellett aláírni tartozik.

A tényleg befolyó jövedelem pénzértékének egy hatodrésze behajtási költség címén levonandó és a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság a „Megállapított jövedelem” rovatába a levonás után fennmaradt összeget fogja beiktatni.

Ha valamely szolgáltatás merőben a szokáson alapulván, sem a canonica visitacio, sem más hitel érdemlő okirat által nem igazolható, a lelkész az erre vonatkozó bizonylatot a szolgáltatásra kötelezettektől szerzi meg. Ha ezek a bizonylat kiadását bármilyen okból megtagadná, az illetékes elsőfokú közigazgatási hatóság, a lelkész írásbeli megkeresésére, a kötelezettek meghallgatása mellett, a gyakorlaton nyugvó szolgáltatás alanyát, mértékét és módozatát jegyzőkönyvileg állapítja meg és ezen jegyzőkönyv fog bizonyítékul szolgálni.

19. §. A VI-ik lap első rovatában a hívek által teljesített munkabeli szolgáltatásokat kell feljegyezni ugyanazon elvek szerint, a melyek a pénz és terményi szolgáltatásokra nézve az előző (18) szakaszban előírják.

Itt is tüzetesen fel kell tüntetni az egyéni szolgáltatás alanyát, mértékét és módozatát: vajjon kik és minő (kézi vagy ígás) munkát tartoznak teljesíteni és a szolgáltatásra kötelezettek számát az egyes munkabeli szolgáltatásoknál, valamint összesen.

A 2-ik rovatban a lelkészt jogilag megillető szolgáltatások pénzértékének egyenkénti és összes feljegyzése következik; a harmadik rovatba pedig a tényleg teljesített szolgáltatások pénzértéke az (1891—1895.) öt évi átlaga szerint jegyzendő fel.

A bizonyító okiratokra az előbbi (18) szakaszban megállapított módozatokat kell szem előtt tartani és a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság a tényleg teljesített szolgáltatások pénzértékének egyhatod részét, behajtási költségek címén itt is levonja.

20. §. A VII. lap első rovatában feljegyzendőek az esketési, avatási és temetkezési stóladíjak az egyházmegyei szabályzat vagy a helyi szokás szerint. Ott, hol a házszentelésért járó coleda is a stóladíjak közé számítatik, az e címén fennálló pénzbeli és természetbeli szolgáltatások egyéni mértékét és módozatát is fel kell tüntetni, valamint a szolgáltatásra kötelezettek számát.

A 2-ik rovatba irandó a stólaköteles cselekmények száma osztályonként és összesen (1891—1895) öt évi átlag szerint.

A 3-ik rovatba a lelkészt jog szerint megillető jövedelmet kell beírni.

A 4-ik rovatba a tényleg befolyó jövedelem jegyzendő az 1891—1895-ig terjedő öt évi átlaga szerint.

A stóladijak egyéni mértékét az egyházmegyei szabályzat, a canonica visitáció vagy más, a gyakorlatot tanúsító okmány másolatával kell igazolni, melyet az esperes (ezeknél főesperes) hitelesít.

A stólaköteles cselekmények öt évi átlagos számát az anyakönyvi adatok és a plebánia-napló alapján az esperes (főesperes) által kiállított bizonylattal kell igazolni.

A felszámítható stóladijak mennyiségét végérvényesen az egyházmegyei hatóság állapítja meg.

21. §. A VIII-ik lap első rovatában az anyakönyvi kivonatok átlagos számát kell beiktatni az 1891—1895. terjedő öt év adatai szerint.

A 2-ik rovatba az anyakönyvi kivonatok után élvezett évi jövedelmet.

Az anyakönyvi kivonatok átlagos számát az esperes igazolja. Az esperesek bevallásában pedig a főesperes.

22. §. A IX-ik lap első rovatában felsorolandó azon alapítványi tőkék összege, a melyek jövedelme a lelkész illeti akár misék, akár egyéb egyházi cselekmények végzéseért, akár ilyenekre való kötelezettség nélkül. Tüzetesen megjelölendő, hogy az alapítványi tőkék miként vannak elhelyezve, valjon valamely közpénztárban, vagy magánfélnél adóslevél alapján és milyen magas kamatláb mellett?

A 2-ik rovat arra szolgál, hogy az alapítványi misék összes számát feltüntesse; a 3-ik rovatba pedig a mise és egyéb alapítványi tőkékből huzott összes kamattjévedelmet kell feljegyezni.

A mise és egyéb alapítványi tőkék után élvezett kamattjévedelmet az esperes (ezek bevallásánál a főesperes) által hitelesített bizonylattal kell igazolni. Az esperes (főesperes) a lelkész által feljegyzett alapítványi tőkéket összehasonlítja a lelkészi javadalom legújabb vagyonelejtárával, a misealapítványokról vezetett naplóval és az utolsó, elintézett templomszámadással. A hitelesített bizonylatban az összes mise- és egyéb alapítványokat fel kell tüntetni, nevezetesen azokat is, a melyekre vonatkozólag nincsen alapító levél, valamint az alapítványok következtében végzendő cselekmények nemét és számát, továbbá a tőkék elhelyezését és jövedelmét.

Nem számítható be azon alapítványok jövedelme, a melyekre név az alapító levél akként intézkedik, hogy az a lelkész kongruájába be ne számítassék. Továbbá nem számítható be az alapítványok kamattjévedelmének azon része, mely az alapító levél értelmében nem a lelkész, hanem az egyházat, az éneklőt, a szegényeket vagy más valakit illet.

23. §. A X-ik lap első rovatába irandók azon pénzbeli és terménybeli szolgáltatások egyenként, melyeket a plebánia hitközség, vagy a politikai község (város) párbérmegváltás (aversio) vagy járandóság (deputatum) címen a lelkész részére teljesíteni tartozik. Világosan kiteendő, valjon a szolgáltatás a plebáni hitközséget, vagy a politikai községet (várost) terheli, valamint az is, hogy a megváltás mikor történt?

A 2-ik rovatba vezetni be a lelkész a megváltott párbérből vagy járandóságból huzott jövedelem pénzértékét.

Ezeu szolgáltatások jogalapja, mértéke és módozata a

canonica visitáció vagy más alapokmány ide vonatkozó részének másolatával igazolandó, a mely másolatot a községi (városi) előjáróság és az esperes (főesperes) hitelesítenek.

A terménybeli szolgáltatások pénzértékét az 1891—1895-ig terjedő öt évi helyi árak átlaga szerint a községi (városi) előjáróság bizonylatával kell igazolni. Ezen bizonylatot kis és nagy községekben a főszolgabíró, esetleg saját észrevételeinek feljegyzése mellett, tartozik aláírni.

24. §. A XI-ik lap első rovatában feljegyzendő azon összeg, melyet a politikai község (város) házi pénztárából az 1868. évi 53-ik t. c. 23-ik §-a értelmében segély címen fizet a lelkésznek.

Nem tévesztendő össze ezzel azon fizetés, melyet valamely sz. kir. város vagy más község (város) kegyuraság címen teljesít, mert ez utóbbit a következő XII-ik lapon a kegyúrtól járó szolgáltatások rovatába kell bevezetni.

A segély címen évenként fizetett összeget a községi (városi) előjáróság igazolja.

25. §. A XII. lap első rovatában felsorolandók azon szolgáltatások egyenként, melyeket a kegyúr kézpénzben, terményekben vagy munkákban a lelkész részére teljesíteni tartozik, vagy pedig azon ingó és ingatlan tőkék, melyek a kegyúri terhek megváltása címen átengedve lettek.

A 2-ik rovatban feljegyzni a lelkész a kegyúr által teljesített szolgáltatások vagy megváltási tőkék jövedelmét kézpénzben.

A kegyúri szolgáltatások vagy megváltási tőkék a canonica visitáció vagy más alapokmány idevágó részének másolata által igazolandók, a mely másolatot a községi (városi) előjáróság és a kegyúr hitelesítenek. Ha a kegyúr a másolatot alá nem írta, az esperes ezen körülményt a másolatba indokolva feljegyzni és aláírja.

A terménybeli és munkabeli szolgáltatások pénzértékének megállapítása tekintetében a 18. és 19. §-ban előirt szabályok szerint kell eljárni.

Ha a kegyúr valamely szolgáltatást nem teljesít, ezen körülményt a lelkész a „Bizonyítékok és észrevételek“ rovatában felelőli és a községi (városi) előjáróság által kiállított bizonylattal igazolja.

A nem teljesített szolgáltatást a „Megállapított jövedelem“-be betudni nem lehet.

26. §. A XIII-ik lap első rovatában a lelkész a vallásalaphól, az egyházmegyei vagy más közalaphól élvezett évi jövedelmeket egyenként felsorolja és pontosan megjelöli, hogy minő címen nevezetesen: kongrua kiegészítés, állandó segély, lótartási átalány, vagy más címen kapja-e azt?

A 2-ik rovatba összegezve írja be az ilykép élvezett jövedelmeket.

Minden ilyen jövedelmet azon pénztár bizonylatával kell igazolni, a mely a fizetést teljesíti.

Azon összeget, a melyet a vallásalap vagy más közalap, mint kegyúr fizet, nem itt, hanem az előző XII. lapon kell bejegyezni.

27. §. A XIV-ik lap első rovatában a lelkész egyenként beiktatja azon kézpénzbéli és egyéb jövedelmeket, melyek öt káplántartás címen akár a kegyúrtól, akár a plebáni hitközségtől, akár a politikai községtől, (város) akár a vallásalaphól, vagy más közalaphól megilletik.

A 2-ik rovatba összegezve írja be ezen jövedelmeket.

Az egyes bevételi tételeket a canonica visitacio vagy más alapokmány ide vágó részének az esperes (főesperes) által hitelesített másolatával kell igazolni, vagy pedig azon pénzrész bizonylatával, amely a fizetést teljesíti.

28. §. A XV-ik lap első rovatában feljegyzni a lelkész a templomvagyron bevételi feleslegéből buzott jövedelmet az 1891—1895-ig terjedő öt évről évenként, egyenként, a mennyiben az ilyen felesleg a lelkész javadalmazására fordítható.

A 2-ik rovatba írja az említett öt évi jövedelem átlagát.

A lelkész jogát a templomvagyron bevételi feleslegének élvezetére a canonica visitatio vagy más alapokmány ide vágó részének az esperes (főesperes) által hitelesített másolatával kell igazolni.

A jövedelem mennyisége az említett öt évi átlag szerint a templomvagyron számadásából állapítandó meg és az esperes (főesperes) által ennek alapján kiállított bizonylattal igazolandó.

A kiadások bevallása.

29. §. A XVI. lap első rovatában felsorolja a lelkész az általa élvezett jövedelmekre kirótt állami, törvényhatósági, községi vagy egyéb, valamely törvényen alapuló közterheket, továbbá a vizszabályozási költségeket, valamint azon kiadásokat, melyeket az egyházmegyei nyugdíj és egyéb alapok számára fizetni tartozik.

A 2-ik rovatba összegezve vezet be ezen kiadásokat.

Az egyes kiadási tételek az azokra vonatkozó adókönyvekkel, adóhivatali bizonylatokkal, fizetési meghagyásokkal, a nyugdíj és egyéb egyházi alapokra való fizetések az esperes által kiállított bizonylattal igazolandók. Az eszperesek bevallásának ezen tételeihez szükséges bizonylatokat a főesperes állítja ki.

30. §. A XVII. lap első rovatában feljegyzendő az anyakönyvi kivonatok átlagos jövedelmének 10%-a mint az anyakönyvek vezetésével járó irodai költség.

Az anyakönyvi kivonatok öt évi átlagos jövedelmének (21. §.) 10% a csak ott vehető fel kiadásba, a hol az anyakönyvek vezetésével járó irodai költségek nem a templomvagyron jövedelméből fedeztetnek. Ezen körülmény az esperes (főesperes) által kiállított bizonylattal igazolandó.

31. §. A XVIII-ik lap első rovatában azon fizetéseket kell feljegyezni, melyek a lelkészi jövedelmet valamely kötelezettség címen terhelik. Ide tartoznak, különösen olyan helyeken, melyeken a lelkész nem kap természetben lakást vagy lakbért a tényleg fizetett lakbőrösszege; a segédlelkész (segédlelkészek) ellátása; a lelkészség javadalmazásához tartozó ingatlanokrafelvétt kölcsönök kamatai és törlesztése; lótar-tási átalány és fuvar költség. Ellenben fel nem vehetők azon kiadások, melyek ezen rendelet 12-ik szakaszában felsorolva-k.

A második rovatba ezen kiadások összegezve jegyzendők be.

A lakbőr összege a szerződés másolatával igazolandó, a másolatot a községi (városi) előljáráóság hitelesíti. Szerződés nem léteben a lakbőrösszeget a községi (városi) előljáráóság igazolja.

Egy segédlelkész tartásáért, hacsak szerződés vagy alapítvány következtében más intézkedés nem áll fenn, 200 azaz kétszáz frtnál több nem számítható fel. A tényleg,

állandóan alkalmazott segédlelkészek számát az egyházmegyei hatóság igazolja.

Az ingatlanokon nyugvó kölcsönök törlesztése és kamatai fejében fizetett összeg az ide vonatkozó okmány másolatával igazolandó. A másolatot a községi (városi) előljáráóság hitelesíti.

Mindazon lelkészek, a kik a vallásalpból, vagy más forrásból lótar-tási átalány vagy fuvar költség címen jövedelmet élveznek és ezen jövedelmet a bevallási iver XIII. lapján (26. §.) bevallották, itt kiadás gyanánt írhatják be. Ha a helyi körülmények, nevezetesen a főkegyházak nagy távolsága egy vagy két ló tartását szükségessé teszik, a lelkész indokolt előterjesztésére, melyet az esperes (főesperes) véleményezés mellett ír alá, a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság a lótar-tási átalány beszámítását azoknak is engedélyezheti, a kik e címen átalányt nem kapnak. Az így engedélyezett, beszámítandó összeg azonban egy ló tartására 63 azaz hatvanhárom forintnál több nem lehet. E címen ugyanis a vallásalap nagyobb összeget engedélyezni nem szokott.

Ha a helyi körülmények szerint állandó lótar-tásra ugyan nincs szükség, de a lelkésznek a főkegyházak ellátása költséget okoz és ezen címen semmi jövedelmet nem kap, a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság a lelkésznek indokolt és az esperes (főesperes) által támogatott kérelmére 50 azaz ötven frnt meg nem haladó fuvar költség beszámítását engedélyezheti.

32. §. A XIX-ik lap első rovatába iktatja a lelkész azon misék számát, melyek elvégzését más lelkésznek köteles átengedni, mert azokat maga elvégezni nem képes.

A 2-ik rovatba jegyzi az átengedett misék után járó díjak összegét.

Az elvégezhető misék számát minden egyházmegyében az egyházmegyei hatóság állapítja meg. Mintán pedig a megállapított számot meghaladó miséket más áldozárnak tartozik a lelkész átengedni, azért az ezek után fizetett összeget kiadásképen írja be. Ha az átengedett misékért az alapító levélben semmi határozott összeg sem állapított meg, az egyházmegyében szokásos misedíjak számítandók.

Az átengedett misék számát és azok után fizetett díjakat az esperes (főesperes) által kiállított bizonylattal kell igazolni.

33. §. A XX-ik lap első rovatában felsorolandók a nagyobb épületfenntartási költségek, a melyek fennálló törvények és rendeletek értelmében a lelkész terhelik, valamint azon rendkívüli költség, mely a vizszükséglet biztosítása végett felmerülhet. Ugyanazon rovat alatt iktatja be a lelkész a bérépületekre fordított vízvezetési, világítási és más, a lakhatóság feltételeit biztosító költségeket, megjegyezve, hogy az ezen rendelet 16-ik §-a értelmében már levont épületfenntartási költségek itt újból le nem vonhatók.

A 2-ik rovat összegezi ezen költségeket.

A nagyobb épületfenntartási költségek közé fel nem vehetők a plebániái épületek jó karban tartásának költségei, a mennyiben e címen az egyes tételek husz forintot meg nem haladnak.

A nagyobb épületfenntartási költségeket az egyházmegyei hatóság igazolja annak kitételével, hogy az engedélyezett építkezési költség mennyi ideig fogja a lelkészi jövedelmet

terhelni. Az egyházmegyei hatóság igazolja továbbá a szükséglet biztosításra engedélyezett költségek összegét.

A bérépületekre fordított vízvezetéki, világítási stb. költségeket a községi (városi) eljárás igazolja, a meny-nyiben az igazolásul szolgáló nyugtatványokat hitelesíti.

Ezen kiadások megállapításánál azaz 1891—95 ig terjedő öt év átlaga szolgál irányadónul.

34. §. A XXI-ik lapon a jövedelmi és kiadási tételek az előző (I—XX.) összeirási lapok „Megállapított jövedelem” és „Megállapított kiadás” rovaiból jegyeztenek be és egymással szembe állítván, a végösszegek összehasonlítása fogja a lelkész tiszta jövedelmét megállapítani.

Ezen lapot nem a lelkész tölti ki, hanem a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság elnöke és jegyzője írja alá.

A segédlelkézi jövedelmek és kiadások bevallása.

35. §. A „B”-vel jelzett XXII-ik lapon az első rovatban egyenként sorolandók fel a segédlelkézi jövedelmek és a 2-ik rovatba ezen jövedelmek összege irandó be.

A segédlelkézi jövedelmek igazolására ugyanazon intézkedés érvényes, a mely a fentebbi szakaszokban a hasonló természetű lelkézi jövedelmeknél előadatott.

A hol több segédlelkész van, mindenik jövedelme külön irandó be.

36. §. A „B” XXII-ik lap első rovatában kell feljegyezni a segédlelkézi kiadásokat egyenként az a 2-ik rovatban ezen kiadások összegét.

A segédlelkészek kiadásainak felszámítására nézve ugyanazon rendelkezések érvényesek, melyek a fentebbiekben, a lelkészek által beszámítható kiadásokra nézve részletezettek.

Az egyes kiadási tételek szinte a fentebbi szakaszokban előirt szabályok szerint igazolandók.

A segédlelkézi jövedelmekre és kiadásokra vonatkozó bevallást az esperes, a lelkész és az érdekelt segédlelkész (segédlelkészek) írják alá.

37. §. A „B” XXIV-ik lapot a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság a 34-ik §-ban meghatározott módon tölti ki.

Az összeírás bevégezése után követendő további eljárás.

38. §. Az egyházmegyei hatóságok az okmányokkal felszerelt összeírásokat átvizsgálják. Ha azokban ezen rendeletembe ütköző alaki hibákat vagy hiányokat találnak, kiigazítás, illetve pótlás végett a lelkésznek visszaküldik.

A lelkész a kiigazítást vagy pótlást a visszaküldés napjától számított 15 nap alatt tartozik teljesíteni.

39. §. Az egyházmegyei hatóságok állapítják meg a stoladijak mennyiségét (20. §.) a segédlelkészek számát (31. §.) az elvegezhető misék számát (32. §.) és a vizükséglet biztosítására szükséges költségeket (33. §.) A megállapított tételeket az összeírási táblák megfelelő rovaiba bevezetik.

40. §. Az egyházmegyei hatóságok az alakilag kifogás alá nem eső összeírásokat 21, azaz huszonegy, a javítás és pótlás végett visszaküldött összeírásokat pedig újonnan való beérkezésüktől számított 15, tizenöt nap alatt a később körülírandó törvényhatósági felülvizsgáló bizottsághoz teszik át.

41. §. Minden törvényhatóság területén felülvizsgáló bizottság alakítatik, melynek elnöke a törvényhatóság első tisztviselője (alispán illetve a polgármester) vagy ezek he-

lyettese. Egyházi tagjai: az egyházmegyei hatóság három kiküldöttje; világi tagjai: a pénzügyigazgató, a tiszti ügyész az illető járás főszolgabírája (törvényhatósági városokban az egyik tanácsos, rendezett tanácsú városokban a polgármester) illetve ezek helyettesei és a törvényhatóság egyik jegyzője, mint előadó és jegyzőkönyvvezető.

42. §. A hol egy törvényhatóság területén két vagy több egyházmegye található, ott minden érdekelt egyházmegye küld három-három meghatalmazottat, ezek azonban a felülvizsgáló bizottság tárgyalásain a szerint vesznek részt, a mint a tárgyalás alá kerülő lelkészségek jövedelmi összeirásai egyik vagy másik egyházmegyéhez tartoznak.

43. §. A törvényhatósági felülvizsgáló-bizottság azonnal megalakítandó.

Megkezdí működését, a mint valamely egyházmegyei hatóság az általa alakilag átvizsgált összeírásokat a bizottsághoz megküldi.

44. §. A felülvizsgáló-bizottság az összeírásokat plebaniák szerint veszi tárgyalás alá (a mely törvényhatóság területén két vagy több egyházmegye található, egyházmegyénként csoportosítva) és minden egyes jövedelmi és kiadási tételt megvizsgál. Határoz az iránt, hogy az okmányokkal támogatott bevallások az illető vidék viszonyainak megfelelően történtek-e?

Határozatait szótöbbséggel hozza. Szavazat egyenlősége esetén az elnök dönt.

Érvényes határozathoz az elnökön kívül legalább négy tag jelenléte szükséges.

Az előadó (jegyzőkönyvvezető) szavazati joggal nem bír.

45. §. A törvényhatósági felülvizsgáló-bizottság az összeírások tárgyalására határidőt tűz. A tárgyalásra az érdekelt lelkészek és segédlelkészek 15, tizenöt nap határidőre meghívandók. Elmaradásuk a tárgyalás menetét és a határozat meghozatalát nem akadályozhatja.

A tárgyalások kitűzésénél tekintettel kell lenni arra, hogy az egyes vidékek lelkészei ne ugyanazon napra hivásnak meg, mert így a lelkézi teendők elvégzése lehetlenné tétetnék, hanem a meghívás ügy eszközlendő, hogy a lelkézi teendők esetleg helyettesítések által elvegezhetők legyenek.

46. §. Ha a felülvizsgálat során arról győződnék meg a bizottság, hogy egyes jövedelmi ágak vagy kiadások bevallása hibásan történt, azok felderítése, helyesbítése vagy kinyomozása céljából nyomozást rendelbet el és ennek eszközlésével a főszolgabíró, városokban a tanács valamely tagját biztatja meg.

47. §. A felülvizsgáló bizottság végleges megállapodásait az összeírasi táblázatok ezen rovaiba vezeti be: „Megállapított jövedelem” és „Megállapított kiadás.”

Ezen rovatok összegei szerint az összeírások végén (34. és 37. §§.) megállapítja minden egyes lelkész és segédlelkész tiszta jövedelmét és azt betűkkel is kiírva elnöke és a jegyző aláírásával hitelesíti.

48. §. Az összeírás minden plebánia részére három példányban hitelesítendő.

Ezekből egy a vallás és közoktatásügyi miniszterhez: a másik a bevallást igazoló okmányokkal együtt az egyházmegyei hatóságok irattárának; a harmadik pedig az egyházmegyei hatóságok útján az illető lelkésznek lesz megküldendő.

49. §. A vallás és közoktatásügyi miniszter az ide érkezett összeírásokat további eljárás végett a központi kongrua bizottsághoz teszi át.

50. §. A törvényhatósági felülvizsgáló bizottság határozatai ellen úgy az érdekelt lelkész és segédlelkész, valamint bármelyik jelenlevő bizottsági tag a határozat hozatalától számított harmincz nap alatt a központi kongrua bizottsághoz felelbezhethet.

A mennyiben azonban a felelbezés alytalannak bizonyulna, az esetleg felmerülő költségeket a felelbező tartozik viselni.

A központi kongrua-bizottsághoz intézett felelbezés a törvényhatósági felülvizsgáló-bizottság elnökénél írásban nyújtandó be.

A felelbezés alatt álló összeírás a bizonyító okmányokkal együtt fog a bizottság elnöke által a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felterjesztetni.

51. §. A felelbezett és a törvényhatósági felülvizsgáló bizottság elnöke által a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjesztendő összeírások a központi kongrua bizottsághoz fognak áttétetni.

Ez a felelbezéseket fölött másodfokulag határoz és határozatáról a felelbezőt és az érdekelt lelkészt illetékes egyházmegyei hatósága útján értesíti.

52. §. A legfőbb kegyuri jogból kifolyólag a vallás és közoktatásügyi miniszter a vitássá vált összeírások felett való végleges határozatot magának tartja fenn.

Ezért a központi kongrua-bizottság határozatával megelégedő téinek a határozat vétele napjaitól számított 15, tizenöt nap alatt jogában áll a vallás és közoktatásügyi miniszterhez felelbeznii.

A felelbezése központi kongrua bizottságnál adandó be, mely a felelbezés alatt álló összeírast kellően felszerelve a vallás és közoktatásügyi miniszterhez terjeszti fel.

53. §. Ha a felülvizsgálat során, vagy később az derülne ki, hogy a lelkész vagy segédlelkész valamely jövedelmet elhaglatott vagy nem létező kiadást vállalt be, a míg azon a plebánián van, kongrua kiigazításra nem számolhat még azon esetben sem, ha olyan jövedelmet hallgatna el, a melyre ezen rendeletben határozott utasítás nem adatott.

A kongrua kiigazítás igényének elvesztését a központi kongrua bizottság mondja ki és határozatáról az érdekeltet illetékes egyházmegyei hatósága útján írásban értesíti.

54. §. A központi kongrua bizottság ezen határozatában meg nem nyugvó fél jogosítva leend a határozat kézbesítésétől számított 15, tizenöt nap alatt közvetlenül a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez felelbeznii.

55. §. Ha a lelkészi jövedelmek összeírása után valamely lelkészségben új jövedelmi források keletkeznek, vagy egyes régiek megszűnnek, vagy terhek keletkeznek és egyes régiek megszűnnek; illető lelkész köteles ezen változásokat előállásuk napjától számított hatvan nap alatt az egyházmegyei hatóságnál bejelenteni és a jövedelem változására vonatkozó okmányok másolatait az esperes (főesperes) által bitelesítettfini és a bejelentésben csatolni.

Az egyházmegyei hatóság ezen bejelentéseket a központi kongrua bizottsághoz küldi fel. A további eljárásra nézve az 51. és 52. §. intézkedései irányadók.

56. §. A jövedelem változásaira vonatkozó bejelentés elmulasztása a kongrua kiegészítési igény elvesztését vonja maga után. E tekintetben az 53-54. §. intézkedései irányadók.

57. §. Ezen rendeletm végrehajtására vonatkozó részletes utasításokat, mintákat és magyarázatokat később fogom kiadni.

Wlassics Gyula dr. s. k.

KÜLONFELEK.

— **Hála kö-zönet.** Püspök urunk ö nagyméltósága anyagi helyzetem segítve, 15 frtot azaz tizenöt forintot méltóztatott legkegyelmesebben adni. Nagylelkü jóságát a nyilvánosság terén legmélyebb alázattal megköszönöm, kérve mindennapi imámban a jó Istent, hogy ö Excellentiájának egészségét és drága életét sokáig tartsa meg! Harasztos, 1896 március 29-én. Benedek Bénéám s. k. r. k. kántortanító.

— **A görgényzentimrei új templom részére,** Budapestről Gróf Szápáry Gézané György Mária grófné ö Méltósága, következő ajándékot méltóztatott a husvéti szent ünnepek alkalmából küldeni: 1 diszes miséző új kaszula, 1 álba, 2 stóla, 1 ciborium köpeny, 1 oltár abrosz, 1 cingulum, 12 purificatorium, 6 corporale, 6 vállkendő, 1 monstrantia. E tárgyaknak értéke: 140 frt o. é. A nemesszivű ritka vallásos buzgó Grófnének, e fejedelmi nagylelkü bőkezűségeért, örömtelt szívvvel mond leghálásabb köszönetet a görgényzentimrei róm. kath. hitközségi gondnokszag.

— **A csiksomlyói róm. kath. tanítóképzőben** a jelen évi június hóban tartandó képesítő vizsgálatra jelentkezni lehet április végeig. Csatolni kell keresztlevelet, orvosi bizonyítványt tanítói hivatalra alkalmas test-szervezetről, erkölcsi magaviseletet kiténtető szolgálati bizonyítványt egy legfőlebb két évi tanítói gyakorlatról. A magán úton készülők csatolják ezeken kívül engedély okmányukat. A vizsgálat díja az intézet volt növendékeitől 10 frt, magán úton készülöktől 20 frt. Tanítói oklevélért jár 1 frt, kántori oklevélért — azóktól, kik kántori vizsgálatot is tesznek — 1 frt, bélyegre külön 1 frt. A díjak a vizsgálat előtti előre lefizetendők. A vizsgálat megkezdésének napjáról minden jelentkező külön értesítést fog kapni; azért lakhelyét megye és utolsó posta kitételével, mindenki pontosan jelölje meg. Csik-Somlyón, 1896 április 4 én. Földes József, igazgató.

— **Pályázat.** A deményházi (Maros-Torda megyében, posta állomás) róm. kath. kántortanító állomásra pályázat hirdettetik. — Javadalmazás-a: 1) két szobából álló lakáskonyha, pince, különálló istálló és 1 hold kert. — 2) Készpenzben különféle címek alatt: 89 frt. 76 kr. — 3) Gabonauemlékben: a.) Buza 75 kalongya = 90 frt; b.) Zab 75 kalongya = 45 frt. — c.) 38 nagy véka törökbuza = 30 frt 40 kr.; d.) Buzanázáról 25 nagy véka törökbuza = 20 frt 4) Stola körülbelül: 25 frt. — 5) Oszpura 10 frt — 6) öt öl tűzifa: 30 frt. — 7) 6 hold, 1578□□ szántó és kaszáló, adóteher nélkül = 60 frt. Ezen birtok a megjelölt árban tetszés szerint is kiadható. Szabad legeltetési jog. — Kötelme: a kántori teendők végzése, a mindennapi és ismétlő tankötelesek tanítása, Buzaháza főkegyházban pedig minden barmadik vasárnap a kántori tiszt elvégzése és a szent Rózsafüzér ima előimádkozása. Megválasztott egy próbaév leteltével véglegesítetik. Pályázni kívánó képesített tanfőriak felszerelt folyamodványukat beterjesztetni, a választás napján f. év április hó 19-én Deményházban megjelenni élnemulasszák. — Gegő György, plebános, isksz. elnök.

Kiadja: Az erdélyi róm. kath. irodalmi társulat. Felelős szerkesztő: Pál Antal.

Szerkesztőtársak: Bálinth György, Péter János dr., Vass Albert, Zlamál Agoston.

Nyomatott Papp Györgynél a püsp. lyc. könyvnyomdában Gyulaféhevárt.